

Bryssel 5.6.2019
COM(2019) 507 final

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

**Irlannin vuoden 2019 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu
Irlannin vuoden 2019 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto**

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Irlannin vuoden 2019 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Irlannin vuoden 2019 vakaushjelmaa koskeva neuvoston lausunto

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97¹ ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta 16 päivänä marraskuuta 2011 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011² ja erityisesti sen 6 artiklan 1 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 21 päivänä marraskuuta 2018 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2019 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Se otti huomioon Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission 17 päivänä marraskuuta 2017 antaman Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevan julistuksen. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 21 päivänä maaliskuuta 2019. Komissio hyväksyi 21 päivänä marraskuuta 2018 asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella myös varoitusmekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Irlanti kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu. Samana päivänä komissio hyväksyi myös suosituksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta, jonka Eurooppa-neuvosto vahvisti 21

¹ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

² EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25.

päivänä maaliskuuta 2019. Neuvosto hyväksyi 9 päivänä huhtikuuta 2019 suosituksen euroalueen talouspolitiikasta, jäljempänä 'euroalueen suositus'.

- (2) Koska Irlanti kuuluu jäsenvaltioihin, joiden rahayksikkö on euro, ja koska taloudet ovat talous- ja rahaliitossa vahvasti yhteydessä toisiinsa, Irlannin olisi varmistettava, että jäljempänä esitettävistä suosituksista 1 ja 3 ilmenevä euroalueen suositus pannaan täytäntöön täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti. Toimenpiteet, joilla investointeihin liittyvä talouspolitiikka keskitetään määritettyihin osa-alueisiin, sekä verotoimenpiteiden käyttöönotto edistävät euroalueelle annetun suosituksen 2 noudattamista investointien tukemisen, julkisen talouden parantamisen ja aggressiivisen verosuunnittelun torjunnan osalta.
- (3) Irlantia koskeva vuoden 2019 maaraaportti³ julkaistiin 27 päivänä helmikuuta 2019. Siinä arvioitiin Irlannin edistymistä neuvoston 13 päivänä heinäkuuta 2018 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa, aiempina vuosina annettujen suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteiden saavuttamisessa. Lisäksi siihen sisältyi asetuksen (EU) N:o 1176/2011 5 artiklan nojalla laadittu perusteellinen tarkastelu⁴, jonka tulokset julkaistiin samaten 27 päivänä helmikuuta 2019. Komissio katsoi analyysinsä perusteella, että Irlannin makrotaloudessa on epätasapainoja. Suuri julkinen ja yksityinen velka ja suuri ulkomainen nettovelka tekevät Irlannista alttiin häiriöille, mutta virtamuuttajat ovat jatkaneet kohenemista. Yksityisen velan määrä on edelleen suuri, mutta talouskasvu tukee yhä sen vähenemistä. Monikansallisten yritysten toiminta vaikuttaa edelleen yritysten velkaan. Kotitalouksien velka näyttää yleisesti ottaen olevan sopusoinnussa talouden perustekijöiden kanssa, vaikka se onkin suuri verrattuna käytettävissä oleviin tuloihin. Julkisen velan ennustetaan vähenevän edelleen, samalla kun alijäämäinen julkinen talous lähestyy tasapainoa. Asuntojen hinnat ovat nousseet nopeasti monen vuoden ajan, mutta nousu on viime aikoina hidastunut. Asuntojen hinnat riippuvat suurelta osin tarjontarajoitteista, eikä yliarvostuksesta ole selvää näyttöä. Vaikka järjestämättömien lainojen määrä on yhä suuri, se on edelleen pienentynyt, vaikka pitkän aikavälin maksurästit vähenevätkin muita hitaammin.
- (4) Irlanti toimitti vuoden 2019 kansallisen uudistusohjelmansa 17 päivänä huhtikuuta 2019 ja vuoden 2019 vakausohjelmansa 29 päivänä huhtikuuta 2019. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (5) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen, jäljempänä 'ERI-rahastot', ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013⁵ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa tämän säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla

³ SWD(2019) 1006 final.

⁴ COM(2019) 150 final.

⁵ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

ERI-rahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan.⁶

- (6) Irlantiin sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota ja velkasääntöä. Hallitus odottaa vuoden 2019 vakausohjelmassaan, että julkisen talouden rahoitusasema kohenee 0,2 prosenttiin vuonna 2019 ja paranee sen jälkeen asteittain 1,3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2023. Uudelleenlasketun rakenteellisen rahoitusaseman⁷ perusteella julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoite, joka on 0,5 prosentin rakenteellinen alijäämä suhteessa BKT:hen, saavutetaan viimeistään vuonna 2020. Vakausohjelman mukaan julkisen talouden velkasuhteen odotetaan vuonna 2019 supistuvan 61,1 prosenttiin suhteessa BKT:hen ja vuonna 2023 edelleen 51,6 prosenttiin. Näiden julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava. Toimenpiteitä, joita tarvitaan tukemaan suunniteltujen alijäämätavoitteiden saavuttamista vuodesta 2020 alkaen, ei kuitenkaan ole vielä riittävästi täsmennetty.
- (7) Neuvosto suositti 13 päivänä heinäkuuta 2018 Irlannille, että se saavuttaa julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteen vuonna 2019. Tämä vastaa nettomääräisten julkisten perusmenojen⁸ 7,0 prosentin nimellistä enimmäiskasvuvauhtia vuonna 2019. Tällöin rakenteellisen rahoitusaseman sallittu heikkeneminen olisi 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen. Komission kevään 2019 talousennusteen mukaan Irlannin odotetaan noudattavan suositeltua julkisen talouden sopeutusta vuonna 2019.
- (8) Irlannin olisi saavutettava julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteensa vuonna 2020. Komission kevään 2019 talousennusteen mukaan tämä vastaa nettomääräisten julkisten perusmenojen 3,7 prosentin nimellistä enimmäiskasvuvauhtia⁹, jolloin vuotuinen rakenteellinen sopeutus olisi 0,7 prosenttia suhteessa BKT:hen. Irlannin ennustetaan saavuttavan julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteensa. Julkisen talouden velan odotetaan pysyvän vakaalla lasku-uralla ja ylittävän velkasäännön vaatimukset. Kaiken kaikkiaan neuvosto arvioi Irlannin vuosina 2019 ja 2020 noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia. Kun otetaan huomioon Irlannin BKT:tä ja kotimaista tuotantoa koskevien mittausten välinen ero ja niiden vaikutus velkasuhteeseen sekä Irlannin tämänhetkinen suhdannetilanne ja kasvaneet ulkoiset riskit, olisi tärkeää käyttää mahdollisia satunnaistuloja julkisen talouden velkasuhteen pienentämiseksi edelleen.
- (9) Julkisen talouden tila on parantunut entisestään tuotannon vahvan kasvun ansiosta, mutta tulojen epävakauteen liittyy vielä riskejä. Tulojen olisi oltava kestävämmällä

⁶ COM(2014) 494 final.

⁷ Komission yhteisesti sovittuja menetelmiä noudattaen uudelleen laskema suhdannekorjattu rahoitusasema ilman kertaluonteisia ja väliaikaisia toimenpiteitä.

⁸ Nettomääräisillä julkisilla perusmenoilla tarkoitetaan julkisten menojen kokonaismäärää ilman korkomenoja, ilman unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka korvataan täysin unionin varoista saatavilla tuloilla, ja ilman ei-päätösperäisiä työttömyysetuusmenojen muutoksia. Kansallisesti rahoitettu kiinteän pääoman bruttomuodostus jaetaan neljälle vuodelle. Päätösperäiset tulopuolen toimenpiteet ja lakisääteiset tulojen lisäykset otetaan huomioon. Meno- ja tulopuolen kertaluonteiset toimenpiteet kuittaavat toisensa. Irlannin menojen kasvun vertailuarvossa otetaan huomioon mukautus, jolla korjataan potentiaalisen kasvun kymmenen vuoden viitearvon vääristymä. Sen aiheutti reaalisien BKT:n poikkeuksellisen suuri kasvu vuonna 2015. Samoin kuin Irlannin viranomaiset vuoden 2017 talousarviolaskelmissaan, komissio on käyttänyt vuosien 2014 ja 2016 potentiaalisen kasvuvauhdin keskiarvoa.

⁹ Kuten vuonna 2019, menojen kasvun vertailuarvossa otetaan huomioon mukautus, jolla korjataan potentiaalisen kasvun kymmenen vuoden viitearvon vääristymä. Sen aiheutti reaalisien BKT:n poikkeuksellisen suuri kasvu vuonna 2015.

pohjalla suhdannevaihteluiden ja häiriötilanteiden varalta. Verotukien soveltamisalan ja lukumäärän vähentäminen sekä veropohjan laajentaminen tekisivät tuloista vakaampia talouden epävakauden varalta. Irlanti on korottanut matkailun alennettua arvonlisäverokantaa, mutta viimeaikaisissa verotoimenpiteissä on keskitytty veronkevennyksiin ja verohelpotuksiin. Lisäksi Irlannilla on vielä potentiaalia parantaa tapaa, jolla sen verojärjestelmällä voidaan tukea ympäristötavoitteita. Tällaisia toimia voisivat olla fossiilisten polttoaineiden tukien vähentäminen ja aiempaa vahvemman hintasignaalin antaminen sijoittajille sitoutumalla aikatauluun, jonka mukaisesti hiiliveroa korotetaan seuraavan vuosikymmenen aikana.

- (10) Aggressiivisen verosuunnittelun torjuminen on olennaisen tärkeää, jotta verojärjestelmistä saadaan tehokkaampia ja oikeudenmukaisempia, kuten vuonna 2019 annetussa euroaluetta koskevassa suosituksessa todetaan. Veronmaksajien aggressiivisista verosuunnittelustrategioista aiheutuvat jäsenvaltioiden väliset heijastusvaikutukset edellyttävät koordinoituja kansallisia politiikkatoimia, joilla täydennetään EU:n lainsäädäntöä. Irlanti on toteuttanut toimenpiteitä aggressiivisen verosuunnittelun torjumiseksi, mutta maksettujen rojaltien ja osinkojen suuri määrä suhteessa BKT:hen viittaa siihen, että aggressiivista verosuunnittelua harjoittavat yritykset hyödyntävät maan verosäädäntöä. Koska Irlantiin sijoittautuneiden yritysten EU:n ulkopuolelle suoritettuihin rojaltille ja osinkomaksuihin sovelletaan lähdeveroa rajoitetusti, seurauksena voi olla, että kyseiset maksut välttyvät kokonaan verotukselta, jos niitä ei veroteta myöskään maksun vastaanottajan lainkäyttöalueella.
- (11) Julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyyyteen kohdistuu edelleen ikääntymisen kustannuksiin liittyviä riskejä. Terveystalouden ennustetaan kasvavan 4,1 prosentista suhteessa BKT:hen (vuonna 2016) 5,1 prosenttiin vuonna 2070. Suurimmillaan, 5,2 prosenttia suhteessa BKT:hen, ne ovat vuonna 2063. Irlannin terveydenhuoltojärjestelmässä on osia, jotka toimivat hyvin tai paremmin kuin aiemmin, mutta järjestelmä on silti tehoton, sillä on vaikeuksia vastata kysyntään eikä se tarjoa koordinoitua ja integroitua hoitoa. Voidakseen helpottaa pahenevaa kysyntäpainetta Irlannin hallitus hyväksyi *Sláintecaren* toteuttamisstrategian ja perusti *Sláintecaren* ohjelmantoteuttamisviraston. Tarkoituksena on uudistaa ja nykyaikaistaa Irlannin terveys- ja sosiaalipalvelut perusteellisesti seuraavien kymmenen vuoden aikana. Suunniteltu uudistus on uskottava visio siitä, miten terveydenhuoltojärjestelmä saadaan kaikkien ulottuville ja siitä tehdään kestävä, miten se voi vastata vanhenevan väestön asettamiin vaatimuksiin ja miten hoitoa voidaan siirtää yhteisölle ja keskittyä enemmän ennaltaehkäisyyn. Tällä on todennäköisesti myönteinen vaikutus, kun riippuvuus akuuttisairaanhoidosta vähenee ja terveydenhuollosta tulee kustannustehokkaampaa. Strategian täytäntöönpanoa uhkaavat terveydenhuoltojärjestelmän vaikeudet puuttua päällekkäisten sairausvakuutusten markkinoihin ja hallinnoida omaa talousarviota, suoriutumista ja työvoimaa lyhyellä aikavälillä. Myös lyhyen aikavälin kustannuksia on hillittävä, jotta *Sláintecaren* visio toteutuu pitkällä aikavälillä.
- (12) Huolimatta hallituksen aiemmista pyrkimyksistä hillitä julkisen sektorin eläkemenoja eläkejärjestelmän kokonaisalijäämän odotetaan kasvavan pitkällä aikavälillä merkittävästi eläkemenojen kasvun tuloksena: vuonna 2016 ne olivat 5 prosenttia suhteessa BKT:hen ja vuonna 2070 niiden ennustetaan olevan 6,6 prosenttia (ja suurimmillaan 7,5 % vuonna 2053). Eläkeuudistusta koskevan etenemissuunnitelman täysimittainen ja pikainen toteuttaminen on keskeisen tärkeä pyrittäessä lisäämään Irlannin eläkejärjestelmän julkistaloudellista kestävyyttä.

- (13) Lisäinvestoinnit osaamiseen, koulutukseen sekä sosiaaliseen osallisuuteen ovat keskeisen tärkeitä, jotta Irlanti voi parantaa tuottavuuttaan ja lisätä pitkän aikavälin osallistavaa kasvua. Työmarkkinat ovat kiristyneet, ja eräillä sektoreilla esiin tuleva osaamisvaje ja kohtaanto-ongelmat edellyttävät työvoiman ulkopuolella oleviin potentiaaliin työntekijäryhmiin kohdennettavia toimia sekä panostamista hyödyntämättömään inhimilliseen pääomaan. Täydennyskoulutusta sekä opetussuunnitelmien ja ammattikoulutuksen parempaa mukauttamista työmarkkinoiden tarpeisiin olisi edistettävä. Työvoimasta vain pienellä osalla on digitaaliset perustaidot, mikä edellyttää lisäinvestointeja työssäoppimiseen ja aikuisen työvoiman täydennyskoulutukseen. Naisten varsin alhaista työllisyysastetta voidaan kasvattaa investoimalla laadukkaaseen ja edulliseen lastenhoitoon ja kansallisen lastenhoitojärjestelmän (*National Childcare Scheme*) käyttöönottoon. Vammaisten työvoimaosuus on yksi Euroopan alhaisimmista. Sellaisissa kotitalouksissa asuvien ihmisten määrä, joiden työssäkäyntiaste on alhainen, on edelleen yksi EU:n suurimmista, mikä osoittaa, että tätä väestöryhmää on tuettava juuri sille suunnatuilla, integroiduilla aktivointistrategioilla.
- (14) Talouskriisiä seuranneina vuosina tehtyjen investointien vähäisyys on heikentänyt edullisten asuntojen ja sosiaalisen asuntotuotannon sekä asianmukaisen infrastruktuurin saatavuutta puhtaan liikenteen ja energian, vesihuollon sekä ultranopean laajakaistan aloilla. Tämä puolestaan aiheuttaa esteitä yritysten investoinneille. Lisäksi tieliikenteen kasvihuonekaasupäästöt ovat lisääntyneet voimakkaasti viiden viime vuoden aikana. Infrastruktuurin parantaminen voisi olla yhdessä maankäytön suunnittelun kanssa ratkaiseva tekijä, jolla mahdollistetaan asuntotarjonnan parantaminen, yksityisten investointien lisääminen, tuottavuuden kasvu ja tasapainoinen alueellinen talouskehitys. Tulevaisuuden vaatimukset huomioon ottavat yhteydet ja riittävät digitaaliset taidot ovat edelleen hyvin tärkeitä kotimaisille yrityksille, jotta ne voivat käyttää digitaaliteknologiaa tehokkaasti, sekä kotimaisen tieto- ja viestintäteknologian sektorin menestymiselle. Ultranopean laajakaistan saatavuuteen liittyy edelleen merkittäviä haasteita erityisesti maaseudulla. Puhtaaseen energiaan, puhtaaseen julkiseen liikenteeseen ja vesihuoltoon tehtävien infrastruktuuri-investointien lisääminen sekä hiilestä irtautumisen, energiatehokkuuden, uudistuvan energian ja kiertotalouden alalla toteutettavat tehostetut toimet auttaisivat Irlantia sen siirtyessä vähähiiliseen ja ympäristön kannalta kestäväan talouteen.
- (15) Kansallisen kehityssuunnitelman käynnistäminen voisi lopulta johtaa uuden perusinfrastruktuurin rakentamiseen, mutta rakennussektorin heikko kapasiteetti voi muodostua esteeksi sen nopealle käyttöönotolle. Lisäksi monipuolistamalla meriliikennettä ja energiayhteyksiä Manner-Euroopan kanssa voitaisiin parantaa talouden sietokykyä ulkoisia häiriöitä vastaan. Irlanti ei ole tähän mennessä kyennyt purkamaan talouskasvun yhteyttä kasvihuonekaasupäästöihin ja ilman epäpuhtauksiin. Kasvihuonepäästöt ovat lisääntyneet jatkuvasti erityisesti liikenteessä, maataloudessa, energia-alalla ja rakennetun ympäristön alalla. Koska tällä osa-alueella ei ole saatu aikaan kehitystä, Irlannin on vaikeampaa täyttää EU-velvoitteensa, ja samalla tulevien toimien kustannukset kasvavat.
- (16) Jatkuva tarjontavaje ja samanaikainen kysynnän kasvu kiihdyttävät kiinteistöjen hintojen nousua edelleen. Vaikka hinnat eivät vaikuttaneet yliarvostetuilta vuonna 2017, kohtuuhintaisten asuntojen puutteesta on tulossa ongelma. Asuntopula vaikuttaa myös sosiaaliseen asuntotuotantoon, sillä investoiminen ja rakentaminen oli viime vuosikymmenellä riittämätöntä. Vuotuisen kysynnän arvioidaan olevan noin 72 000

asuntoa, mutta vuonna 2019 valmistunee vain 10 000 asuntoa. Irlannin asumisavustuksen (HAP) tai vuokra-asumisjärjestelmän kautta apua voidaan antaa 17 000 henkilölle, mutta tällöin vaarana on, että vuokrat nousevat yksityisillä vuokramarkkinoilla, joilla tarjonta on jo nyt rajallista. Monet sosiaaliset vuokra-asunnot ovat vajaakäytöllä erityisesti Dublinin alueella, osittain vanhentuneiden perimyskäytäntöjen vuoksi. Tarjolla olevien sosiaalisten vuokra-asuntojen tyyppivalikoima on riittämätön, ja asuntoja, joista maksetaan omakustannusperusteista vuokraa (*cost-rental*), on hyvin vähän, mikä pahentaa tilannetta entisestään. Tilapäismajoituksessa asuvien henkilöiden ja perheiden määrä kasvaa tämän vuoksi koko ajan, ja asunnottomia oli helmikuussa 2019 ennätyksellisen paljon.

- (17) Olisi hyvin tärkeää edistää kotimaisten yritysten innovaatiopohjaista tuottavuutta, jotta voitaisiin tukea tuottavuuden vahvempaa ja kestävämpää kasvua. Yritysten tutkimus- ja kehittämistoimintaan käyttämät menot kasvavat edelleen, mutta ovat alle EU:n keskiarvon ja keskittyvät voimakkaasti ulkomaisessa omistuksessa oleviin yrityksiin. Innovaatiopolitiikkaa voitaisiin suunnata tukemaan paremmin irlantilaisia pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Tutkimus- ja kehitystyötä tuetaan Irlannissa edelleen pääasiassa epäsuoralla tuella (verohyvityksillä, joiden osuus on 80 % kaikesta julkisesta tuesta). Vahvemmat yhteydet monikansallisten ja kotimaisten yritysten välillä voisivat osaltaan parantaa innovaatioiden jakautumista kaikkialle talouteen. Lisäksi innovointipotentiaalia lisäisi tiiviimpi yhteistyö yritysten ja julkisten tutkimuskeskusten välillä.
- (18) Vaikka julkisen tutkimus- ja kehittämistoiminnan menojen vähäisyys (1,05 % suhteessa BKT:hen, kun EU:n keskiarvo on 2 %) aiheuttaa edelleen huolta, hiljattain hyväksytty *Future Jobs Ireland 2019* -ohjelma tarjoaa lupaavan kehyksen innovoinnin ja teknologisen muutoksen edistämiseksi ja pk-yritysten tuottavuuden parantamiselle. Sen täysimittainen toteuttaminen riippuu kuitenkin siitä, lisätäänkö tutkimukseen ja innovointiin suunnattuja julkisia menoja merkittävästi ja toteutuuko hiljattain hyväksytty ohjelma konkreettisina politiikkatoimina. Nykyisellään tästä kunnianhimoisesta toimenpideluettelosta puuttuvat tietyt tärkeät yksityiskohdat ja tarkat täytäntöönpanojankohdat. Esimerkiksi vuonna 2019 toteutettavien toimien osalta ei ole esitetty toimenpiteitä, joilla lisättäisiin pitkän aikavälin pääomasijoituksia, jotta kotimaisia yrityksiä voitaisiin tukea liiketoimien laajentamisessa. Politiikkayhdistelmä, jolla pk-yrityksiä kannustetaan investoimaan uusiin teknologioihin, sisältää verohyvityksiä ja muita kannustimia, joilla pyritään lisäämään pk-yritysten investointeja innovointiin. Näiden toimenpiteiden suhteellista laajuutta ei kuitenkaan edelleenkään tiedetä. Strategiassa tunnustetaan, miten tärkeä laajakaistainfrastrukturi on tuottavuudelle, mutta suunnitteilla ei ole erityisiä toimia tai suoritteita, joilla kavennettaisiin Irlannin ja muun EU:n välistä eroa tulevaisuuden vaatimukset huomioon ottavien laajakaistaverkkojen käyttöönotossa vuoteen 2025 ulottuvien gigabittiyhteiskuntaa koskevien tavoitteiden mukaisesti.
- (19) Alueelliset erot Irlannissa ovat merkittäviä, ja ne ovat kasvaneet viime vuosikymmenen aikana. Alueelliset taloudelliset erot ovat Irlannissa asukasta kohti lasketun BKT:n perusteella suuret verrattuna EU:n muihin jäsenvaltioihin. Vuosien 2000 ja 2016 välillä BKT asukasta kohti kasvoi Southern and Eastern -alueella 74 prosenttia, mikä on 63 prosenttiyksikköä enemmän kuin Border, Midland and Western -alueella. Vuoden 2012 jälkeen kasvuvauhti on vain kiihtynyt. Vuonna 2016 BKT asukasta kohti oli Southern and Eastern -alueella 2,6-kertainen Border, Midland and Western -alueeseen verrattuna. Dublinin alueella asuu 40 prosenttia Irlannin väestöstä, ja sen osuus BKT:n kasvusta vuosina 2000–2016 oli 62 prosenttiyksikköä.

- (20) Sääntelyn aiheuttamat esteet yrittäjyydelle (erityisesti tietyt asetukset, jotka liittyvät liikekiinteistöihin ja oikeudellisiin palveluihin) vaikuttavat kielteisesti yritysten markkinoille pääsyyn ja niiltä poistumiseen ja näin myös kotimaisten irlantilaisyriyten tuottavuuteen. Vähittäismarkkinoille pääsyn esteet muodostavat haasteen. Irlanti on niiden viiden maan joukossa, joilla on eniten menettelyä koskevia sääntöjä vähittäismyymälöiden perustamiselle. Vähittäismyyjiin kohdistuu menettelyllisiä esteitä, jotka aiheuttavat viiveitä ja lisäävät uusien myymälöiden avaamisen kustannuksia. Niillä voi olla myös kielteinen vaikutus markkinoiden rakenteeseen ja dynamiikkaan.
- (21) Uutta oikeudellisten palvelujen sääntelyä koskevaa lakia ei ole vielä pantu täytäntöön, sillä asetusten käyttöönotossa on merkittäviä viiveitä, vaikka valmistelevia kuulemisia käydäänkin parhaillaan. Edelleen on epävarmaa, voivatko tiettyjen hyväksyttyjen elinten edustajat olla riita-asioissa suoraan yhteydessä oikeusasianajajaan (*barrister*) tai voivatko oikeushenkilöt olla osakkaina kaikenlaisissa oikeusalan palveluja tarjoavissa yrityksissä. Toisaalta on vältettävä sitä, että monialaisille yrityksille asetetaan liian monimutkaisia toiminta- ja hallintosääntöjä. On ensisijaisen tärkeää suhtautua kunnianhimoisesti sellaisten uudistusten toteuttamiseen, joille ei ole asetettu määräaika. *Future Jobs Ireland 2019* -ohjelmaan sisältyvällä kohdalla *Ambition 2.3* on tarkoitus puuttua oikeudellisten palvelujen kustannuksiin liittyviin ongelmiin, mutta ainoa konkreettinen tulos, joka on määrä saada aikaan vuonna 2019, on alustava ja aikataulu moniselitteinen. Viiveet tämän uudistuksen toteuttamisessa pahentavat osaltaan oikeudellisten palvelujen korkeita kustannuksia Irlannissa, mikä on yrityksille, erityisesti pk-yrityksille, ja yksityishenkilöille vahingoksi. Koska oikeudelliset palvelut ovat tärkeitä muille yrityspalveluille, oikeudellisten palvelujen rajoituksilla on vaikutusta myös muiden alojen (esim. vakuutusalan) korkeisiin kustannuksiin.
- (22) Järjestämättömien lainojen osuus on jatkanut supistumistaan ja pieneni vuoden 2018 kolmatta neljännestä edeltävän vuoden aikana 3,4 prosenttiyksikköä 7,8 prosenttiin. Pankit ovat hyvää vauhtia saavuttamassa vähennystavoitteitaan tukenaan arvopaperien myynti, uudelleenjärjestelyt ja kiinteistöjen hintojen nousu. Asuntoluottojen pitkän aikavälin maksurästejä (yli kaksi vuotta myöhässä olevat maksut) on edelleen verrattain paljon, mikä vaikuttaa osaltaan siihen, että järjestämättömien lainojen osuus pysyy euroalueen keskiarvon yläpuolella. Ongelman sosiaaliseen ja taloudelliseen vaikutukseen puuttumiseksi on esitetty useita, muun muassa haavoittuvassa asemassa oleviin kotitalouksien kohdistuvia, aloitteita ja lakiesityksiä. Tällainen on esimerkiksi laki, jonka mukaan lainanantaja ei saa siirtää asuntoluottoja, joiden vakuutena on asuinkiinteistö, ilman lainanottajan suostumusta (*no consent, no sale*). Luottorekisteri alkoi toimia kuluttajaluottojen osalta täysimittaisesti vuonna 2018. Se on keskeinen väline arvioitaessa, kykenevätkö lainanottajat hoitamaan lainansa. Maksukyvyttömyysjärjestelyjä sekä mahdollisuuksia selvittää maksurästejä tuomioistuimessa tai sen ulkopuolella on rajallisesti. Haasteena on edelleen asuntoluottojen pitkän aikavälin maksurästien vähentäminen ja haavoittuvassa asemassa olevia kotitalouksia koskevien aloitteiden hyödyntäminen ilman, että järjestämättömien lainojen vähentämiselle luodaan tarpeettomia esteitä. Tilanne edellyttää jatkuvaa valvontaa.
- (23) Kaudella 2021–2027 voitaisiin EU:n rahastoja koskevan ohjelmasuunnittelun avulla auttaa korjaamaan joitakin suosituksissa havaituista puutteista, erityisesti

maaraportin¹⁰ liitteen D kattamilla osa-alueilla. Näin Irlanti voisi mainituilla aloilla hyödyntää kyseisiä rahastoja parhaalla mahdollisella tavalla alueelliset erot huomioon ottaen.

- (24) Komissio on vuoden 2019 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Irlannin talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2019 maaraportissa. Se on arvioinut myös vuoden 2019 vakausohjelman ja vuoden 2019 kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Irlannille viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon ohjelmien ja jatkotoimenpiteiden merkityksen Irlannin finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyyskannalta mutta myös sen, ovatko ne unionin sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska unionin yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla unionin tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin.
- (25) Neuvosto on tutkinut vuoden 2019 vakausohjelman tämän arvioinnin perusteella ja katsoo, että Irlannin odotetaan noudattavan vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia.
- (26) Neuvosto on tutkinut vuoden 2019 kansallisen uudistusohjelman ja vuoden 2019 vakausohjelman komission perusteellisen tarkastelun ja tämän arvioinnin perusteella. Asetuksen (EU) N:o 1176/2011 6 artiklan nojalla annetut neuvoston suositukset ilmenevät jäljempänä esitettävistä suosituksista 1–3,

SUOSITTAA, että Irlanti toteuttaa vuosina 2019 ja 2020 toimia, joilla se

- 1. saavuttaa julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteen vuonna 2020; käyttää satunnaistuloja nopeuttaakseen julkisen talouden velkasuhteen supistamista; rajoittaa verotukien soveltamisalaa ja lukumäärää ja laajentaa veropohjaa; puuttuu edelleen verojärjestelmän piirteisiin, jotka saattavat helpottaa aggressiivista verosuunnittelua, ja keskittyy erityisesti toiseen maahan suoritettaviin maksuihin; puuttuu väestön ikääntymiseen liittyvien menojen odotettavissa olevaan kasvuun tekemällä terveydenhuoltojärjestelmästä kustannustehokkaan ja toteuttamalla suunnitellut eläkeuudistukset kokonaisuudessaan;
- 2. tarjoaa yksilöllistä tukea aktiiviseen integroitumiseen ja helpottaa täydennyskoulutusta erityisesti haavoittuvassa oleville ryhmille ja sellaisissa kotitalouksissa asuville, joiden työssäkäyntiaste on alhainen; lisää laadukkaiden lastenhoitopalvelujen saatavuutta;
- 3. keskittää investointeihin liittyvää talouspolitiikkaa vähähiiliseen talouteen ja energiaan siirtymiseen, kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen, kestävään liikenne-, vesi- ja digitaali-infrastruktuuriin sekä edullisiin asuntoihin ja sosiaaliseen asuntotuotantoon alueelliset erot huomioon ottaen; toteuttaa toimia, myös *Future Jobs* -strategiaan kuuluvia, talouden monipuolistamiseksi ja irlantilaisten yritysten – erityisesti pk-yritysten – tuottavuuden parantamiseksi käyttämällä enemmän suoran rahoituksen välineitä tutkimuksen ja innovoinnin edistämiseen ja vähentämällä sääntelyn aiheuttamia esteitä yrittäjyydelle.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*

¹⁰ SWD(2019) 1006 final.